

Zmiany w regulacjach IRGiT

Podsumowanie

Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. („IRGiT”) wprowadza zmiany do Regulaminu Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej (dalej także jako „Regulamin IRR”), Regulaminu Funduszu Gwarancyjnego Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej (dalej także jako „Regulamin FG IRR”) oraz Szczegółowych zasad rozliczeń i rozrachunku Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej (dalej także jako „Szczegółowe zasady rozliczeń”), będące w szczególności konsekwencją:

- wdrożenia nowego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT,
- aktualizacji zapisów dotyczących naliczania i pobierania opłat określonych w Regulaminie IRR,
- zmian wynikających z rezygnacji z podziału Funduszu Gwarancyjnego IRR na zasób podstawowy i rezerwowy,
- zmian w zakresie sposobu kalkulacji wartości Funduszu Gwarancyjnego IRR oraz aktualizacji i regulacji wpłat,
- zmian aktualizacyjnych i doprecyzowujących.

Ponadto, w związku ze zmianami, w szczególności w Tabeli Opłat Regulaminu IRR zmianie uległy również Szczegółowe zasady naliczania opłat pobieranych od Uczestników Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej.

Wprowadzane zmiany wchodzi w życie z dniem 24 czerwca 2026 r.

W przypadku pytań prosimy o kontakt.

Dział Zarządzania Ryzykiem	22 341 98 20
Dział Rozliczeń i Rozrachunku	22 341 99 80
Biuro Rozwoju i Obsługi Członków	22 341 99 21

Szczegółowy opis zmian

Opis zmian w Regulaminie Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej

1. Rozszerzenie katalogu sytuacji mogących stanowić przypadek naruszenia - dodanie w § 4 pkt 25) lit. h

Dodanie w pkt 25) lit. h) wynika z rozszerzenia katalogu sytuacji, które mogą prowadzić do stwierdzenia przez Izbę wystąpienia przypadku naruszenia w rozumieniu Regulaminu IRR oraz podjęcia odpowiednich działań mających na celu ograniczenie ekspozycji na ryzyko, w przypadku gdy wobec danego Uczestnika Izby został stwierdzony przypadek naruszenia w rozumieniu Regulaminu Giełdowej Izby Rozrachunkowej (Rynek towarowy). Rozszerzenie katalogu ma na celu zapewnienie większej transparentności dla Uczestników Izby oraz zwiększenie bezpieczeństwa systemu gwarantowania rozliczeń.

2. Usunięcie możliwości komunikacji drogą telefaksową - zmiana § 5 ust. 3

Usunięcie możliwości komunikacji w stosunkach między Izbą a Uczestnikami Izby drogą telefaksową.

3. Skrócenie czasu na poinformowanie o zdarzeniach mogących stanowić przesłankę do stwierdzenia przypadku naruszenia - zmiana § 14 ust. 4

Celem wprowadzanych modyfikacji jest zmiana terminu w jakim Uczestnik Izby zobowiązany jest poinformować Izbę o wystąpieniu zdarzenia lub przesłanki mogącej stanowić przypadek naruszenia. Termin ten skrócony został z dotychczasowych 48 godzin na 24 godziny liczone od momentu wystąpienia okoliczności uzasadniających wystąpienie przypadku naruszenia.

4. Wdrożenie nowego modelu zabezpieczenia dla transakcji na rynkach SPOT - zmiana § 31 pkt. 5, § 39 ust. 1, § 41 ust. 2-3, § 44 ust. 5, dodanie zapisów § 41 ust. 4-6 oraz uchylene § 43 oraz § 44 ust. 2-3

Celem zmian jest wprowadzenie jednolitego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT rozliczanych przez IRGiT, poprzez zastąpienie mechanizmu Limitu transakcyjnego nowym mechanizmem Depozytu historycznego.

Depozyt historyczny wyznaczany będzie na bazie danych historycznych dotyczących zobowiązań i należności z tytułu zawartych transakcji. Jego wartość będzie wstecznie weryfikowana na podstawie przeprowadzanych backtestów. Szczegółowe zasady funkcjonowania Depozytu historycznego zostały określone w Szczegółowych zasadach rozliczeń i rozrachunku Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej.

5. Zmiany w zakresie definiowania katalogu zabezpieczeń niepieniężnych - zmiana § 47 oraz § 48 ust. 3-4

W § 47 w szczególności wykreślono wymieniony enumeratywnie katalog zabezpieczeń niepieniężnych uznawanych na depozyty zabezpieczające. Jednocześnie wskazano, iż katalog ten będzie określany w ramach Szczegółowych zasad rozliczeń i rozrachunku Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej. Zmiana ta ma na celu zapewnienie większej elastyczności w zakresie określania katalogu przyjmowanych zabezpieczeń niepieniężnych ze względu bieżącą sytuację rynkową, a w konsekwencji zwiększenie bezpieczeństwa systemu gwarantowania rozliczeń IRR.

W § 48 ust. 3 oraz 4 wprowadzono zmiany doprecyzowujące.

6. Zmiana dotycząca systemu płatniczego SORBNET - zmiana § 52 ust. 1

Wprowadzone zmiany wynikają z wykreślenia wskazania, iż rozrachunek transakcji prowadzony jest z wykorzystaniem systemu płatniczego SORBNET celem uniezależnienia treści Regulaminu IRR od potencjalnych zmian w tym zakresie w przyszłości. Od września 2025 r. płatności obsługiwane są przez Narodowy Bank Polski w systemie SORBNET 3. Odpowiednie informacje o systemie rozrachunku wykorzystywanego do obsługi płatności realizowanych przez Izbę są publikowane na stronie internetowej IRGiT.

7. Zmiany w Tabeli Opłat

W Części III Tabeli Opłat w pkt. 2 zmieniono wysokość opłaty rocznej za dostęp do systemu bankowości elektronicznej z poziomu 200 zł na 300 zł za pojedynczy dostęp. . Dodatkowo uchylono pkt 3, dotyczący opłaty za powtórne wygenerowanie na wniosek Uczestnika Izby hasła do nadanego dostępu do systemu rozliczeniowego lub archiwalnej bazy danych.

W Części V Tabeli Opłat wprowadzono zmiany w naliczaniu opłaty od środków pieniężnych utrzymywanych przez Uczestników Izby w systemie gwarantowania rozliczeń.

- 1) Zgodnie z brzmieniem pkt 1.1 opłata będzie wyznaczana i pobierana w cyklach kwartalnych w wysokości 0,3% od wartości podstawy, rozumianej jako średnia arytmetyczna wartości środków pieniężnych utrzymywanych przez Uczestnika Izby w systemie gwarantowania rozliczeń, według stanu na poszczególne dni kwartału kalendarzowego.
- 2) Opłatę w pkt 1.2 od wniesionych zabezpieczeń niepieniężnych innych niż gwarancje bankowe zastąpiono opłatą kwartalną od uznanych zabezpieczeń niepieniężnych w wysokości 0,06% od wartości podstawy, rozumianej jako średnia arytmetyczna wartości aktywów danego rodzaju, uznanych przez IRGiT jako zabezpieczenie niepieniężne i utrzymywanych przez Uczestnika Izby w systemie gwarantowania rozliczeń, według stanu na poszczególne dni kwartału kalendarzowego, jednakże nie więcej niż 50 000 zł.
- 3) Dodanie w pkt 1.3 opłaty dotyczącej przeniesienia kosztów bankowych związanych ze środkami pieniężnymi wniesionymi przez Uczestnika Izby do systemu gwarantowania rozliczeń.
Celem wprowadzenia opłaty jest wprowadzenie możliwości przeniesienia na Uczestników Izby potencjalnych kosztów związanych z szeroko pojętymi kosztami

utrzymywania środków na rachunkach bankowych, mając w szczególności na uwadze możliwość wystąpienia ujemnego oprocentowania na rachunkach bankowych i lokatach terminowych.

Opis zmian w Regulaminie Funduszu Gwarancyjnego Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej

1. Zmiana w zakresie objęcia rynku RIF_EUA funduszem gwarancyjnym

Celem zmiany jest objęcie funduszem gwarancyjnym również transakcji zawieranych na rynku SPOT Uprawnień do emisji CO₂, które do tej pory były wyłączone z funduszu z uwagi na obowiązujący dla tego rynku mechanizm prewalidacji limitu transakcyjnego, zapewniający pełne zabezpieczenie ekspozycji z tego rynku. W związku z wprowadzanymi w Regulaminie IRR zmianami dotyczącymi zastąpienia mechanizmu prewalidacji depozytem historycznym, celem zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa rozliczeń, w Regulaminie FG IRR wprowadzono zmiany, tak aby zakres transakcji objętych funduszem nie ograniczał się jedynie do transakcji pochodnych, jak było dotychczas wskazane w § 2 ust. 1 Regulaminu FG IRR.

2. Zmiana w zakresie usunięcia podziału funduszu gwarancyjnego na zasób podstawowy oraz rezerwowy

Celem zmiany jest usunięcie dotychczasowego podziału funduszu gwarancyjnego na zasób podstawowy (składający się z wpłat Uczestników Izby) i rezerwowy (składający się z zysków z lokowania funduszu). Brak podziału umożliwi bardziej efektywne zarządzanie środkami funduszu zarówno ze względu na uwzględnienie narosłych odsetek w kwotach wpłat uzupełniających lub zwrotów z tytułu aktualizacji i regulacji wpłat do funduszu gwarancyjnego.

W związku z powyższym w Regulaminie FG IRR wykreślono zapisy odnoszące się do podziału funduszu na zasób podstawowy i rezerwowy.

3. Zmiany w zakresie podziału przychodów z lokowania środków funduszu gwarancyjnego

W rozdziale III dotyczącym „Przychodów z lokowania środków pieniężnych wniesionych do Funduszu”, poza usunięciem podziału na zasób podstawowy oraz rezerwowy funduszu doprecyzowano zasady dotyczące wypłacania Uczestnikom Izby przychodów uzyskanych w związku z lokowaniem przez IRGiT środków funduszu gwarancyjnego. Zgodnie z wprowadzoną zmianą, potencjalne przychody lub koszty związane z lokowaniem środków funduszu gwarancyjnego uwzględniane będą odpowiednio przy okazji najbliższej regulacji wpłat do funduszu, następującej po zakończeniu danego kwartału w ramach wpłat uzupełniających lub zwrotów.

4. Zmiana sposobu wyznaczania wysokości wpłat do funduszu gwarancyjnego

W § 8 Regulaminu FG IRR opisany został sposób aktualizacji wpłat do funduszu gwarancyjnego, który do tej pory zawarty był w ramach części „Zasady wyznaczania wysokości wpłat do Funduszu”. Zapisy przewidują, iż wartość wpłat do funduszu wyznaczana jest proporcjonalnie do niepokrytego ryzyka danego Uczestnika Izby, według algorytmu określonego w Szczegółowych zasadach rozliczeń.

Wprowadzono również zmianę zasady określania sumy wpłat do funduszu gwarancyjnego, która zgodnie z proponowanym brzmieniem § 8 ust. 3, określana będzie na podstawie większej z dwóch wartości: największego niepokrytego ryzyka wyznaczonego spośród niepokrytych ryzyk obliczonych dla wszystkich Uczestników Rozliczających prowadzących działalność w zakresie transakcji objętych funduszem oraz sumy drugiego i trzeciego największego niepokrytego ryzyka wyznaczonego spośród niepokrytych ryzyk obliczonych dla wszystkich Uczestników Rozliczających prowadzących działalność w zakresie transakcji objętych funduszem, o ile jest ona wyższa.

Zgodnie z § 8 ust. 4 oraz ust. 5 w brzmieniu po zmianach niepokryte ryzyka służące wyznaczeniu powyższych wartości kalkulowane są na podstawie stress-testów, których przeprowadzania odbywa się na zasadach określonych w uchwale Zarządu IRGiT.

5. Zmiany doprecyzowujące, w tym zasady wydatkowania środków z funduszu gwarancyjnego

W § 12 doprecyzowane zostały kwestie związane z wydatkowaniem środków funduszu gwarancyjnego oraz wpłatami odtworzeniowymi i dodatkowymi. Wskazano, iż środki funduszu są wydatkowane przez IRGiT w razie wystąpienia Przypadku naruszenia w rozumieniu Regulaminu IRR.

W § 14 ust. 1 wskazano, iż w przypadku kiedy środki funduszu gwarancyjnego zostały wykorzystane na pokrycie zobowiązań danego Uczestnika Rozliczającego, to jest on zobowiązany do ich zwrotu. Celem tego doprecyzowania, jest zagwarantowanie wyższego poziomu bezpieczeństwa oraz ograniczenia kosztów dla pozostałych Uczestników Rozliczających.

W § 20 usunięto obowiązek przedstawiania przez IRGiT rocznych sprawozdań z działalności w zakresie zarządzania środkami funduszu gwarancyjnego, w dalszym ciągu pozostawiając sprawozdania kwartalne, w związku z faktem iż przekazywane dane z raportów kwartalnych oraz rocznych są tożsame.

Opis zmian w Szczegółowych zasadach rozliczeń i rozrachunku Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej

1. Zmiany wynikające z wprowadzenia nowego modelu zabezpieczeń na rynku SPOT

W § 5 ust. 1 lit. a) Szczegółowych zasad rozliczeń zmieniono zakres elementów wchodzących w skład depozytów transakcyjnych w związku z wprowadzeniem jednolitego modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT rozliczanych przez IRGiT, zakładającym rezygnację z mechanizmu limitu transakcyjnego oraz zastąpienie go depozytem historycznym. W związku z powyższym wykreśleniu uległ również § 6 ust. 3 mówiący o przekazywaniu wartości limitów transakcyjnych na potrzeby prewalidacji zleceń do Towarowej Giełdy Energii S.A.

W § 8 Szczegółowych zasad rozliczeń wprowadzono zmiany w postaci wykreślenia z depozytu transakcyjnego jednego z komponentów w postaci limitu transakcyjnego oraz zastąpienie go depozytem historycznym. Ponadto w § 9 ust. 8 zmodyfikowane zostały wzory na wypłatę środków pieniężnych z Rachunku depozytów transakcyjnych poprzez dodanie do wzorów komponentu w postaci depozytu historycznego oraz wykreślenie zagadnień dotyczących deklarowanej wartości limitów transakcyjnych dla Uczestników Izby

W § 14 ust. 1 Szczegółowych zasad rozliczeń wprowadzono zmiany dotyczące wpływu aktualizacji wartości wymaganego depozytu dostawy na wartość nadwyżki zabezpieczeń wniesionych na depozyty transakcyjne.

Dodatkowo, w § 15 Szczegółowych zasad rozliczeń wprowadzono zmiany dotyczące zastąpienia limitu transakcyjnego depozytem historycznym, w szczególności uwzględniające algorytm wyznaczania depozytu historycznego obowiązującego w odniesieniu do Transakcji zawartych na RIF_EUA oraz zasady wnoszenia depozytu historycznego przez Uczestników Izby. W § 15 ust. 5 opisane zostały zasady postępowania w przypadku niewystarczających środków pieniężnych do pokrycia zaktualizowanej wartości depozytu historycznego, w tym zastosowania blokady możliwości składania zleceń przez Uczestnika Izby do momentu uzupełnienia zabezpieczeń. Analogiczne zmiany wprowadzono w § 49 ust. 5 i 6 w odniesieniu do wystąpienia zastrzeżenia płatności. W § 15a opisany został sposób wyznaczania wartości nadwyżki zabezpieczeń wniesionych na depozyty transakcyjne.

Celem wprowadzanych zmian jest optymalizacja modelu zabezpieczeń dla rynków SPOT poprzez wprowadzenie jednolitego sposobu zabezpieczeń dla Giełdowej Izby Rozrachunkowej oraz dla Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej. Nowy model, poprzez rezygnację z limitów transakcyjnych, pozwoli uczestnikom rynku na zwiększoną elastyczność w składaniu zleceń, a co za tym idzie lepszą realizację potrzeb zakupowych.

Zmiany w algorytmie wyznaczania depozytu historycznego zostały omówione na posiedzeniach Komitetu ds. Ryzyka przy IRGiT.

2. Zmiany wynikające z umożliwienia Uczestnikom Izby wnoszenia zabezpieczeń niepieniężnych w postaci lotniczych uprawnień do emisji CO2

W § 26 ust. 1 Szczegółowych zasad rozliczeń poszerzono katalog uznawanych zabezpieczeń niepieniężnych o lotnicze uprawnienia do emisji CO₂ (EUAA). Akceptacja EUAA jako zabezpieczeń niepieniężnych odbywać się będzie na zasadach analogicznych, jak obowiązujące dla uprawnień EUA. Zabezpieczenia te będą również prezentowane zbiorczo, wspólnie z EUAA oraz PMOZE_A w Raportach Wpłaconych Zabezpieczeń.

3. Limity koncentracji zabezpieczeń niepieniężnych

W § 29 ust. 2 – 3 zastąpiono ustalone parametry uznania zabezpieczeń składanych w formie Praw Majątkowych OZE, Uprawnień do emisji CO₂ oraz gwarancji bankowej wartościami procentowymi, określonymi w komunikacie Dyrektora Działu Zarządzania Ryzykiem.

4. Zmiany dotyczące funduszu gwarancyjnego

W § 31 wprowadzono zmiany dotyczące zasad organizacji funduszu gwarancyjnego, w związku ze zmianami wprowadzonymi w Regulaminie FG IRR. W szczególności zmiany obejmują objęcie funduszem gwarancyjnym rynku RIF_EUA oraz określenie minimalnej wartości wpłaty do funduszu. W § 31 dodano również zapisy dotyczące aktualizacji wpłat do funduszu, zasad wyznaczania łącznej wartości wpłat na fundusz gwarancyjny, jak również wartości relatywnego i absolutnego niepokrytego ryzyka oraz straty stress testowej.